

Playground van de Toekomst succesvolle speelplekken voor basisscholieren

Het programma van eisen voor Playground van de Toekomst

Steeds meer kinderen in (grote) steden bewegen te weinig. Dit komt onder andere door het ontbreken van voldoende geschikte en kwalitatief goede sport- en speel mogelijkheden in hun directe woonomgeving. Met subsidie van het ministerie van VWS heeft TNO zes bestaande speelplekken in (achterstands)wijken in Noord- en Zuid-Holland onderzocht om de succesfactoren van playgrounds te achterhalen.

Op basis van de resultaten heeft TNO een programma van eisen opgesteld. Wat zijn de eisen op het gebied van wet- en regelgeving en veiligheid voor een speelplek? Welke factoren kunnen leiden tot een succesvolle speelplek om het energieverbruik, de motorische vaardigheden, de integratie en het beweegplezier van kinderen in de basisschoolleeftijd te vorderen. Aan welke eigenschappen de speelplek moet voldoen is afhankelijk van wat men ermee wil bereiken.

Wet- en regelgeving

- Let bij het bepalen of beoordelen van de ligging van de speelplek op de aangeduide bestemming in het bestemmingsplan. Indien een locatie een andere bestemming heeft dan 'speelruimte' of 'spelen en speelvoorzieningen' kan gebruik worden gemaakt van artikel 17 (losse aanvraag) en artikel 19 (aanvraag in het kader van een heel project) van de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO).
- Hanteer de algemene veiligheidseis van de Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS): *Speeltoestellen zijn zodanig ontworpen en vervaardigd, hebben zodanige eigenschappen en zijn van zodanige opschriften voorzien, dat zij bij redelijkerwijs te verwachten gebruik geen gevaar opleveren voor de veiligheid of de gezondheid van personen.*"
- Zorg ervoor dat speeltoestellen die na 1997 zijn vervaardigd 1) voorzien zijn van een aanduiding waaruit de NAW-gegevens van de fabrikant of importeur, het bouwjaar en het serienummer of de typeaanduiding blijken; 2) beschikken over een technisch constructierapport, opgesteld door de fabrikant, dat tot 10 jaar na de laatste verhandeling van het speeltoestel ter beschikking gesteld moet kunnen worden; 3) eenmalig gekeurd worden door een daartoe aangewezen keuringsinstantie¹, die een certificaat van goedkeuring verstrekt indien uit de keuring is gebleken dat aan alle (veiligheids)eisen is voldaan; 4) een Nederlandstalige gebruiksaanwijzing hebben met aanwijzingen, veiligheidsinstructies, waarschuwingen en andere relevante informatie, en een logboek (bijgehouden door de beheerder); 5) regelmatig worden geïnspecteerd en onderhouden.
- Gebruik voor het bepalen of beoordelen van de speeltoestellen de NEN-EN 1176 norm als richtlijn (niet verplicht).
- Gebruik voor het bepalen of beoordelen van de ondergrond de NEN-EN 1177 norm als richtlijn (niet verplicht).

¹ Sinds 1 mei 2005 is er een negental keuringsinstanties, te weten: AIB-Vincoitte Nederland B.V. (Breda); Det Norske Veritas B.V. (Rotterdam); Liftinstituut B.V. (Amsterdam); MKB-certificatie B.V. (Geleen); TÜV Industrie Service GmbH (München, Duitsland); RWTUV Systems GmbH (Essen, Duitsland); Keurmerkinstuut B.V. (Zoetermeer); TÜV Rheinland Belgium (Zaventem, België); TÜV Österreich (Wenen, Oostenrijk).

Veiligheid

- Kijk naar de veiligheid van de speelplek zelf, maar ook naar de nabije omgeving (zorg bijvoorbeeld voor een veilige aanlooproute).
- Zet een speelplek ruim op. Toestellen hebben veel ruimte nodig om te voorkomen dat spelende kinderen elkaar raken tijdens het spelen.
- Zorg voor een zachte ondergrond om het toestel heen (houtsnippers, zand). Gras is alleen geschikt als een kind minder dan 1 meter naar beneden kan vallen.
- Zorg dat kinderen niet op andere toestellen of bijvoorbeeld op paaltjes of losse onderdelen kunnen vallen.
- Zorg voor goed onderhoud, ook van de ondergrond (geen diepe kuilen, vervuiling of ander 'obstakel').
- Zorg dat schommels niet in een looproute liggen en dat er voldoende ruimte is tussen verschillende schommels (minimaal 70 cm).
- Zorg ervoor dat ouders op een bankje kunnen zitten als ze toezicht willen houden op hun kind.

Effectiviteit per doel

- Zorg voor het bevorderen van de hoeveelheid tenminste matig intensieve lichamelijke activiteit (> 5 METs) en het energieverbruik voor een ruimte waar (ook) sport beoefend kan worden (bijvoorbeeld voetbal, basketbal, hockey, tennis, skaten, 's winters schaatsen) en/ of het ruim opzetten van een speelplek zodat in de vrije ruimte bijvoorbeeld gerend of gefietst kan worden.
- Zorg voor het bevorderen van de motorische ontwikkeling dat alle vijf grondmotorische eigenschappen (kracht, lenigheid, coördinatie, snelheid en uithoudingsvermogen) in voldoende mate aan bod kunnen komen op de speelplek. Voor kinderen in de leeftijdscategorie 6 t/m 12 jaar zijn elementen waar ze op kunnen klimmen, aan kunnen hangen, en bijvoorbeeld ook nog vanaf kunnen glijden zeer geschikt. Ook ruimte voor gymnastiek (denk aan de bokkensprong) en sporten met een bal of stick kunnen bijdragen aan een verbetering van de motorische vaardigheden.
- Zorg voor het bevorderen van de integratie voor een inrichting die aantrekkelijk is voor zowel de jongere als de oudere kinderen, voor zowel jongens als meisjes en voor allochtone en autochtone kinderen. Vooral onderdelen die meisjes trekken verdienen extra aandacht.
- Zorg voor het bevorderen van het beweegplezier van kinderen en het gebruik van een speelplek voor een plek die schoon is, 's avonds voldoende verlicht is, waar regelmatig (school)activiteiten georganiseerd worden en waar er voor elk wat wils is.